

Digitales Brandenburg

hosted by Universitätsbibliothek Potsdam

Sefer 'En Ya'aqov

agadot Bavli vi-Yerushalmi 'im perushe ve-ha-ḥidushim she-ba'u bo
ke-khol asher nidpesu kamah pa'amim : u-ve-tosefet ma'alot rabim

Ibn-Ḥaviv, Ya'aqov Ben-Shelomoh

המלש ןב בקעי, ביבח-ןבא

[Kaliningrad?], [1860?]

הדנ תכסמ

urn:nbn:de:kobv:517-vlib-9337

מסכת נדה

פרק ראשון

ח כמה הכרת העובר סומכוס אומ' משום ר"מ ג
 ע"כ חדשי' ואע"פ שאין ראייה לדבר זכר לדבר'
 ראשי' לח שנא' *ויהי כמשלש חדשים וגו' זכר לדבר קרא
 כתיב וראיה גדול' היא משום דאיכא דילדה לט'
 ואיכא דילדה לשבעה:

א [תניא דם נעכר ונעשה חלב דברי ר"מ ר' יוסי
 ט אומר איבריה מתפרקין ואין נפשה חוזרת
 עלי' עד כ"ד חודש] א"ר אילעאי מ"ט דר"מ דכתי'
 *מי יתן טהור מטמא לא אחד ורבנן א"ר יוחנן
 זו שכבר זרע שהוא טמא ואדם הנוצר ממנו
 טהור ור' אלעזר אומר אלו מי הנדה שהמזרה
 ומזין עליו טהור ונוגע טמא והיינו דאמר שלמה
 ראוי שישתתף שכלו עמו בזאת המלאכה ואפשר שירמוז כי הקוטף
 לריך לקנות לב קדש ורוק קדשה דמיון וטק את הבית עה שאין
 לורך זו לשכנו :

דילדה לשבעה שמא כיכר עונרה לשליש ימיה דהיינו ב' קדשים
 ושליש [ועיין בגמרא] :

מ"ט דר"מ כלו' מכ"ל לר"מ דם נעכר ונעשה חלב : טהור
 מטמא חלב קדש : לא אח' בתמיה כלו' יקידו של עולם :
 ורבנן א"ר יוחנן כלו' ורבנן דפליגי עליה דר"מ האי קרא עאי

אמרתי אחכמה והיא רחוקה ממני: קסלמ ו

כלה יד

פרק שני

משנה כל היר המרבה לברוק כנשים משובחת ב
ובאנשים תקצץ: גמ' מאי שנא נשים יג
ומאי שנא אנשים נשים דלאו בנות הרגשה נינהו
משובחת אנשים דבני הרגשה נינהו תקצץ אי
הכי מאי איריא מרבה כי לא מרבה נמי כי
קתני מרבה אנשים:

תניא ר' אליעזר אומר כל האוחז באמה ומשתין ג
כאלו מביא מבול לעולם אמרו לו לר' סס
אליעזר והלא ניצוצות נתזין על רגליו ונראה

ענדי ליה לכדר' יומן וכו': אמרתי אחכמה צטעס זה למה
מזה ומזין עליו טהור וכוגע טמא והיא רחוקה ממני:
המרבה לברוק שזדק' תמיד טמא ראתה: [בנשים משובחת
שמתוך כך לא אתי לידי ספק טומאה ובעלה לא אתי
לידי אסורא]: ובאנשים שזדק עלמו תדיר באמתו טמא ילא
ממנו קרי: תקצץ שמתקמס ומרגיש כשמתמש באמה ומוליא
שכנת זרע לנפלה: הרגשה שמודעזעין אבריו כשמתקמס ורואה
קרי: אנשים משונקת דקתני קאי המרבה אבל בתקלץ דנאכשיס
אפילו קדא זימכא:

כאלו מביא מבול לעולם שעצירה זו הייתה נידם דכתיב כי
השקית כל בשר ואמרי' צרותקין קלקלו: ניצוצות נתזין

ככרות שפכה ונמצא מוציא לעז על בנו שהם
 ממזרים אמר להו מוטב שיוציא לעז על בנו שהם
 ממזרים ואל יעשה עצמו רשע שעה אחת לפני
 המקום :

ד תניא אידך אמר להן ר' אליעזר לחכמים אפשר
 יעמוד אדם במקום גבוה וישתין או ישתין ^{עס}
 בעפר תיחוח ואל יעשה עצמו רשע שעה אחת
 לפני המקום הי אמר להו ברישא אילומא קמייחא
 אמר להו בריש' בחר דאמר להו איסורא הדר
 אמר להו תקנת' אלא הא אמר להו ברישא ואמרו
 ליה אין לו מקום גבוה ועפר תיחוח מאי אמר
 להן מוטב שיוציא לעז על בנו ואל יעשה עצמו
 רשע שעה אחת לפני המקום וכל כך למה מפני
 שמוציא שכבת זרע לבטלה דא"ר יוחנן כל המוציא
 דאשי' לה שכבת זרע לבטלה חייב מיתה שנ' *וירע בעיני
 ה' אשר עשה וימת גם אותו. ר' יצחק ור' אמי
 ישניה כו אמרו כאלו שופך דמים שנ' *הנחמים באלים

שאינו חוקו ואינו מטיל למרקוק : כרות שפכה סרים אין מימי
 רגליו עושין כיפה :

איסורא חסור לחסו ואפילו ח"א לו נעכין חקר אע"פ שמוליא
 לעז כדקתני מוטב שיוציא לעז וכו' : תקנתא ישתין על
 גבי עפר תיקוק דמשמע דאי ליכא הכי יחסו באמה : הנחמים
 באלים שמתקממים בעלי חילכות במדורות גדולים כלו' בעלי
 הנאות : באלים כמו תקת האלה :

ותחת כל עץ רענן שוחטי הילדים בנחלים תחת
סעיפיהם סלעים אל תקרי שוחטי אלא סוחטי רב
אסי אמר כאלו עובד ע"ז כתיב הכא תחת כל
עץ רענן וכתיב התם * על ההרים הרמים ותחת
כל עץ רענן:

רב יודא ושמואל הוו קיימי אאיגרא דבי כנישתא ה
דשף ויחיב בנהרדעא א"ל רב יהודה לשמואל ^ס
צריך אני להשתין א"ל שיננא אחוז באמתך והשתן
לחוש היכי עביד הכי והתניא ר"א אומר כל
האוחז באמתו ומשתין כאלו מביא מבול לעולם
אמר אבוי עשאוהו כבולשת דחנן בולשת שנכנס
לעיר בשעת שלום חביות פתוחות אסורות סתומות
מותרות בשער מלחמה אלו ואלו מותרות לפי
שאין להם פנאי לנסך אלמא כיון דבעיתי לא
אתי לנסוכי הכא נמי כיון דבעיתי לא אתי להרהורי
והכא מאו בעיתותא איכא אבע"א ביעתותא דליליא
ודאיגרא ואבע"א ביעתותא דרביה ואבע"א ביעתותא
דשכינה ואבע"א אימתא דמריה עליה דקרי שמואל
עליה אין זה ילוד אשה ואבע"א נשוי הוה דא"ר

דשף ויחיב ^ס מקום המובלע במלכות כהרדעי מפי מורי הזקן:
אחוז באמה שלא יפלו מים על הגג : עשאוהו להא דרב
יהודה : כבולשת בולשת קיל שמקסין ובחזין כדמתרגמינן ויפסו
ובלש : דליליא ומתירא שלא יפול : דרביה שמואל : דשכינה
שורה בבית הכנסת : אימתא דמריה הקנ"ה ואסילו במקום

נחמן אם היו נשוי מותר ואבע"א כי הא אורי ליה
 דתני אבא בר ר' בריה דר' בנימין בר חייה דמסייע
 בבצוי מלמט' ואבע"א כי הא אורי ליה דא"ר
 אבהו א"ר יוחנן גבול יש לו מעטרה ולמטה מותר
 *מעטרה ולמעלה אסור :

ס"ע"ג

ו אמר רב המקשה עצמו לדעת והא בנידוי ולימא
 אסור דקמגרי יצר הרע אנפשיה ור' אמי אמ'

ס"ד

נקרא עבריון שכך אומנתו של יצה"ר היום אומר
 לו עשה כך ולמחר אומר לו עשה כך ולמחר
 אומר לו לך ועבוד ע"ז והולך ועובר. א"ד א"ר
 אמי כל המביא עצמו לידי הרהור אין מכניסין
 רשע' לח' אותו במחיצתו של הקב"ה כתיב הכא *וירע בעיני
 ג' פליס ה' וכתוב התם *כי לא אל חפץ רשע אתה לא
 יגורך רע [א"ר אלעזר מאי לא יגורך רע לא יגור
 יסעיה א' במגורך רע] וא"ר אלעזר מ"ד *ידיכם דמים מלאו
 שמות כ' אלו המנאפים ביד תנא דבי ר' ישמעאל *לא
 תנאף לא תהא כך ניאוף בין ביד בין ברגל. ת"ר
 הגרים והמשחקים בתינוקות מעכבים את המשיח
 וע"ש בב"ש
 ב"הרש"א
 לישראל כספחת אלא משחקים בתינוקות מאי
 אקר כמי שרי לדידי' : עטרה שפה גבוהה המקפת את ראש הגיד :
 מעטרה ולמעלה ללד הגוף :

וירע אלמא מיקרי רע : וכתוב לא יגורך [לא יגור] עמך רע :
 ביד מוליא זרע לנטלה : שקשים לישראל כספחת שאין

כל היד פרק שני נדה רכב

היא אולימא משכב זכור בני סקילה נינהו אלא
דרך אברים בני מבול נינהו אלא דנסיבי קטנות
דלאו בני אולודי נינהו דא"ר אסי אין בן דוד בא
עד שיכלו כל הנשמות שבגוף שנא' *כי רוח מלפני ישיעיה מ
יעטוף ונשמות אני עשיתי:

תניא ר' טרפון אומר כל המכנים ידו למטרה ז
מטבורו תקצץ אמרו לו לר' טרפון ישב לו שס
קוץ בכריסו לא יטלנו אמר להן לא והלא כריסו נרכות
נבקעת מפני הקוץ אמר להם מוטב חבקע כריסו פ"ג

נקיין במלות ומציין פירענות ועוד [שמא] למדין ישראל
מעשיהם מפי מורי הזקן וי"א שכל ישראל ערבים זה לזה ולאו
מלתא היא שלא כתערבו בשביל הגרים דאמרי' במס' סוטה כמלא
לכל אחד מישראל ת"ר אלף ושלשה אלפים ותק"ן כריתות שכולן
כתערבו זה לזה אלמא לא כתערבו על הגרים . כספקת דכתיב
נגרים וכלוה הגר עליהם וכספקו על בית יעקב לשון ספקת :
בני סקילה נינהו ואת אמרת מעכביס את המשיק ותו לא הלא
במיתה הן כידוכין : דרך אברים היינו ש"ז לנטלה ואינו משכב
זכור דנמשכב זכור כתיב משכבי אשה : דנסיבי קטנות והוא
ראוי להוליד כמלא בטל מפריה ורביה כל ימי קטנותה : שבגוף
[שס] מדר [כי] גוף [שס מקום] המיוחד לכשמות שעתידים
להיות כולדים : כי רוח הרוקות שלפני שגזרתי להיות כולדים
קודם : יעטוף מעכב את הגאולה דקרא בגאולה כתיב כי לא
לעולם אריבולא לכלק אקלוף וגו' . כשמות שאני עשיתי יעטוף
מסיפיה לרישיה מדריש . יעטוף כמו העטופים ללבו :

יד ואל ירד לבאר שחת * חנא רוכבי גמלים כלם
 רשעים הספנים כלם צדיקי' החמרים מהם רשעים
 נרכו' ד' יגמהם צדיקים ריב"ל ל ליוט אמאן דגני אפרקיד וכו' *
 א"ר יוחנן אסור לאדם שישמש מטתו כיום אמר
 רב המנונא מאי קרא שני * יאבד יום אולד
 בו והלילה אמר הורה גבר לילה ניתן להריון
 לא ניתן להריון ריש לקיש אמר מהכא
 * בזה דרכיו ימות ור"ל האי קרא דר' יוחנן מאי
 דריש ביה מיבעי ליה כדריש ר' חנינא בר פפא
 דריש ר' חנינא בר פפא אותו מלאך הממונה
 על ההריון לילה שמו ונוטל הטפה ומעמידה לפני
 הקב"ה ואומר לפניו רבש"ע טפה זו מה תהא
 עליה גבור או הלש חכם או טפש עשיר או עני
 ואלו רשע או צדיק לא קאמר כר' חנינא דאמר
 רבי חנינא הכל בידי שמים חוץ מיראת שמים
 דכריס י שנא' * ועתה ישראל מה ה' אלהיך שואל מעמך

ח
 טז
 ע"ב
 איוב ג
 חשלי יט

רוכבי גמלים אנריהם מתקמין בצצר הגמל ומוליא זרע
 כולם צדיקים שדריס בצרכה ולנס לאניהם שנשמים
 עוד אפרקיד פניו (כלפי מעלה) [למעלה] וגנות הוא שפעמים
 שחינתי (שיתקשה אנר תוך שכתו ויתגלה) [שכתגלה] ועוד שידיו מוכקות
 כששוכב
 אפרקיד
 חתום
 הסדרה
 ויבוא
 לידי קרי

כי
 מא
 ור'
 ליה
 אה
 שר
 במ
 לב
 אר
 אינ
 חב
 [מ
 חי
 א"ר
 מט
 כי
 ביד
 ליל
 ומג
 והי
 במס
 ואם
 לת
 שמו

כל היד פרק שני נדה רכג

כי אם ליראה ור' יוחנן א"כ נכתוב קרא גבר חורה
 מאי חורה גבר לילה ניתן להריון ויום לא ניתן להריון
 ור' יוחנן האי קרא דר"ל מאי דריש ביה מבעי
 ליה לדכתי בספר בן סירא ג' שנאתי וד' לא
 אהבתי שר הנרגל בבית המשתאות ואמרי לה
 שר הנרגן (ואמרי לה שר הנרגז) והמושיב שבת
 ס"א ז"ג
 במרומי קרת. והאוחז באמה ומשתין מים והנכנס
 לבית חבירו פתאום א"ר יוחנן ואפילו לביתו.
 אר"ש [בן יוחאי] ד' דברים הקב"ה שונאן ואני
 איני אוהבן הנכנס לביתו פתאום ואצ"ל לבית
 חבירו. והאוחז באמה ומשתין מים *והמשתין יז
 [מים] ערום לפני מטחו והמשמש מטחו בפני כל
 חי א"ל רב יהודה לשמואל ואפי' לפני עכברים
 א"ל שונא לא אלא כנון של בית פלוני שמשמשין
 מטותיהם בפני עבדיהם ושפחותיהם ואינהו מאי
 כי אם ליראה דבר זה לבדו הוא שאל ממך לפי שהכל צידו זה
 צידך: מאי חורה גבר מדסמך הריון ללילה ש"מ למדרש הכי
 לילה כיתנה להריון ולא יום מדאסמכ"י קרא שמעינן לדר' יוסקן
 ומגופא דקרא שמעי' להא דר' כינא בר פפא: מיבעי ליה וכו'
 והיינו בזה דרכיו שמגנה עלמו שמליזין עליו בני המדינה
 במנהגו: שר תלמיד קכס: הנרגל רגיל: נרגן מרצה דברים:
 ואמרי לה נרגז בועס דכראה כככל ומשכר: והמושיב שבת
 לתלמידים: ברומי קרת אסת שכראה מגסי הרוק ועוד
 שמפסיקין אותם עונרי דרכים: ואפי' לביתו דלמא עבדי מידי

ראשי' כנ דרוש *שבו לכם פה עם החמור עם הרומה לחמור
רבה בר רב הונא מקרקש וגי דכילתיה אכיו כאלו
דידכו (רב פפא) [רבא] כאלו פרוחי :

ט א"ר שמעון בן יוחאי חמשה דברים הן שהעושה
אותן מתחייב בנפשו ודמו בראשו האוכל

שום קלוף ובצל קלוף וביצה קלופה והשותרה
משקין מזוגין שעבר עליהן הלילה והלן בבית
הקברות והנוטל צפרניו וזורקן לרשות הרבים
והמקוץ דם ומשמש מטתו. אוכל שום קלוף וכו'
ואע"ג דמנחי בסילתא ומציירי וחתימי רוח רעה
שורה עליהן ולא אמרן אלא דלא שייר בה עיקרן
או קליפתן אבל שייר בה עיקרן או קליפתן לית
לן בה. והשותרה משקין מזוגין שעבר עליהן הלילה
א"ר יהודה אמר שמואל והוא שלנו בכלי מחכות
א"ר פפא וכלי נתר ככלי מחכות דמי. והלן בבית
הקברות כדי שתשרה עליו רוח טומאה זמנין דמסכנין

דלכיעותא : מקרקש וגי פעמונים התלוין בכילה שסניב מטתו
מקשקשן בעת תשמיש לסור ככי ניתו משם : כאלו דידכו מגרש
הזבובים שלא לשמש מטתו בפני כל קי : פרוחי יתושים :
דמו בראשו כעכש על עלמו וקובת דמו כדרשת ממכו לאקר
קיתתו וראיה לדבר ודמו בראשו דמרגלים קובת דמו יהא
מוטל בראשו : ומתחייב בנפשו כלו' הוא גורם לעלמו : שעבר
עליהם הלילה אכולהו קאי אשום וכלל ומשקין : בסילתא סל :
עיקרן שערות שנראש האוס והנלל : רוח טומאה כמדת הללים

ליה
שאש
אלא
דידכו
בחר
היא
בצפ
והמק
מטת
הויין
אלא
אמר
אמר
עליו
מטת
א
אמר
קורין
חסיד
קלשים

ליה. והנוטל צפרניו וזורקן לרשות הרבים מפני
שאשה מעוברת עוברת עליהן ומפלת ולא אמרן
אלא דשקיל בגנוסטריה ולא אמרן אלא דשקיל
רודיה ודכרעיה ולא אמרן אלא דלא גז מידי
בתרייהו אבל גז מידי בתרייהו לית לן בה ולא
היא לכולא מלתא חיישינן. ת"ר ג' דברים נאמרו
בצפרני' שורפן חסיד קוברן צדיק זורקן רשע.
והמקיו דסומשמש מטתו דאמר מר הקיו דם ושמש
מטתו הויין לו בנים ויתקין הקיו שניהם ושמשו
הויין לו בנים בעלי ראתן אמר רב ולא אמרן
אלא דלא טעים מידי אבל טעים מידי לית לן בה:

אמר רב חסדא אסור לו לאדם שישמש מטתו י
ביום שני *ואהבת לרעך כמוך מאי משמע ש
אמר אביי שמא יראה בה דבר מגונה וחתגנה ויקיל י
עליו אמר רב הונא ישראל קדושי' הם ואין משמשין
מטותיהן ביום אמר (רב) [רכא] ואם היה בית
אפל מותר ות"ח מאפיל בכסותו ומשמש:

אמר להו ר' ינאי לבניו בני אל תקברוני לא כ
בכלים שחורים ולא [בכלים] לבנים שחורי

שקורין גרמכטי"ר האוקזיס את העיני' : בגנוסטרי' מספרייס :
חסיד עדיף מלדיק כשקובר' איכא למיקש דהדרי ומגלי : ויתקין
קלטיס : בעלי ראתן קלש יותר מדאי שיט להס שרץ צמוקן
כדאמרי' נכתובות :

[ות"ח דידע לאלטכוועי כפסיה] :

שמה אוכה ואהיה כאכל בין החתנים לבנים שמה
לא אוכה ואהיה כחתן בין האבלים אלא בכלים
האוליירין הבאים ממדינת הים:

שם ע"נ א"ר יוחנן חכמתא דר' הנינא גרמא לי דלא אחוי
דמא מטמינא מטה' מטהרנא מטמא א"ר
אלעזר ענותותו דר"ח גרמא לי דחזאי דמא ומה
ר"ח דענותן הוא מתית נפשיה לספק וחזי אנא
לא אחזי א"ר זירא טבעא דבבל גרמא לי דלא
חזאי דמא דאמינא בטבעא לא ידענא בדמא

לפמ"ס
דש"י ר"ה
ארכיה
וכו'
ווכחה
דגמסו
היה רנא
יא
שם

ידענא למימרא דבטבעא תליא מלחא והא *רבה
הוא דידע בטבעא ולא ידע בדמא כ"ש קאמר ומה
רבה דידע בטבעא לא חזא דמא ואנא אחזי:

עולא איקלע לפומבדיתא אייתו לקמיה דמא
ולא חזא אמר ומה ר' אלעזר דמרה דארעא
דישראל הוה כי מקלע לאתרא דרב יהודה לא
חזי דמא אנא אחזיה ואמא קרו ליה מרה דארעא
דישראל דהוה אחתא דאייתו דמא לקמיה דר"א

שמה אוכה לג"ע והלדיקים מלונשים לנכים :
אוליירין כלנים
מקממי מרקלאות ל"א שם מקום :

[מרה דארעא דישראל נקי במהות דם מכל קמאי א"י כדמפרש
לקמן] :

פומבדיתא אתריה דרב יהודה בשילהי פ"ק דסנהדרין סני
דפומבדיתא רב יהודה ורב עיכא : ולא חזא משום

[מ"ב כ"ג י"ג א"ר ר' חייא]

הוה יתיב ר' אמי קמיה ארחיה אמר לה דם
 חימוד הוא בתר דנפק אטפל לה ר' אמי אמרה
 ליה בעלי היה בדרך וחמדתי קרי עליה *סוד ה' מלי' כה
 ליריאיו. איפרא הורמיו אימיה דשבור מלכא
 שדרה דמא לקמיה *דרבא הוה יתיב רב עובדיה ע' מוס'
 קמיה ארחיה אמר להו האי דם חימוד הוא אמרה
 ליה לברא תא חזי כמה (חביבין) [חכימין] יהודאי
 אמר לה דלמא כסומא בארובה הדר שדרה ליה
 שיחין מיני דמא וכולהו אמרינהו ההוא בתרא דם
 כנים הוה ולא הוה ידע איסתייעא מלתא ושדר
 לה מסריקותא דמקטלי כלמי אמרה יהודאי בתווני
 דלכא (יתבי) :

כבודו דרב יהודה : ארחיה הריק צו : חימוד שנתאויב לבעלה
 וראתה הדם מקמת מאוה : איפרא הורמיו נכרית היתה וכן
 שמה [ואעפ"כ היתה משמרת עלמה מכדות וקרובה להתגייר ואף
 קרבנות היתה שולקת] ולשון יוכי איפרא קן כמו אפריון כמטייה
 לר"ט : הורמיו כמו הורמיו בר לילתא כלו' יופי שדיס הוה לה :
 ארחיה וכו' ואע"ג דאמר רבא [לעיל] לא ידע דמא כיסא
 איתרקיש ליה : שלח לה משום דורון : מסריקותא מסרק
 כאה : מקטלא כלמי שהורגין עליה כנים וסברה ודאי הבין
 מש"ה שלק לי האי : כלמי כנים כדמתרגמינן כנים כלמית' :
 בתווני דלכא נקדרי הלכ אתם יושבי' נקדרי מתרגמינן בתווכייא
 כלומ' כל קמה מלויה (נהס) [נכס] :

ה מ פ ל ת

פרק שלישי

כד אמר רב יהודה אמר שמואל המפלה דמות לילית
 ע"ב אמו טמאה לידה ולד הוא אלא שיש לו
 כנפים תניא נ"ה א"ר יוסי מעשה בסיומוניא באחת
 שהפילה דמות לילית ובא מעשה לפני חכמים
 ואמרו ולד הוא אלא שיש לו כנפים:

יב תניא אבא שאול אומר קובר מתים הייתי והייתי
 מסתכל בעצמות של מתים השותה יין

[הי] עצמותיו שרופים מזוג עצמותיו סכויין כראוי
 עצמותיו משוחין וכל מי ששתייתו מרובה מאכילתו
 עצמותיו שרופין אכילתו מרובה משתייתו עצמותיו
 סכויין כראוי עצמותיו משוחין. תניא אבא שאול
 אומר ואי תימא ר' יוחנן קובר מתים הייתי פעם
 אחרת רצתי אחר צבי נכנסתי בקולית של מרת
 ורצתי אחריו שלשה פרסאות וצבי לא הגעתי
 וקולית לא כלתה וכשחזרתי לאחורי אמרו לי של
 עוג מלך הבשן היה. תניא אבא שאול אומר קובר
 מתים הייתי פעם אחת נפתחה מערה תחתי ועמדתי
 בגלגל עיניו של מת עד חוטמי כשחזרתי לאחורי
 אמרו עין של אבשלום הוה ושמא תאמר אבא
 דמות לילית שדה עד יש לו פרלוק אדם ויש לו כנפים:
 סכויין שקורי שמעתי. ל"א סכויין בלא מוק ומשיק' אלא יבשים:
 מזוג יותר מדאי: קולית עלם הירך:

שא
 טרפ
 הוה
 בדון
 בדון
 ור'
 ורב
 מגיע
 דייל
 [דפו]
 וכו'
 את
 ש
 אבא
 מרו
 תני
 השע
 כשע
 ד
 טיפין
 הזכר

המפלת פרק שלישי נדה רכו

שאל ננס הוה אבא שאול ארוך בדורו הוה ור' טרפון מגיע לכתפו (הוה) ור' טרפון ארוך בדורו הוה (ור' עקיבא מגיע לכתפו ור' עקיבא ארוך בדורו הוה) ור' מאיר מגיע לכתפו ור' מאיר ארוך בדורו הוה ורבי מגיע לכתפו ורבי ארוך בדורו הוה ור' חייא מגיע לכתפו ור' חייא ארוך בדורו הוה ורב מגיע לכתפו רב ארוך בדורו הוה ורב יהודה מגיע לכתפו ורב יהוד' ארוך בדורו הוה ואדא דיילא (דפומבדיתא) מגיע לכתפו *ופרשתכינא כה [דפומבדיתא] קאי ליה לאדא דיילא עד חרציה וכולי עלמא קאי ליה לפרשתכינא עד פלגיה:

את זו דרש ר' יהושע בן חנניא *ויעשה' אלהים שם לאדם ולאשתו כתנות עור וילבישם מלמד ראשית ג' שאין הקב"ה עושה עור לאדם א"כ נוצר: וע' בגנ'

אבא שאול אומר תחלת ברייתו של ור' *מראשו יג וב' עיניו כב' טיפין של זכוב. תני ר' חייא שם מרוחקין זה מזה. שני חוטמין כב' טיפין של זכוב *לכדשום תני ר' חייא ומקורבין זה לזה ופיו מחוח כחוט פ' חגב השערה וגויתו כערש' ואם היתה נקבה *נכרת כד גי' כשעורה סדוקה לארכה. וחתוך ידיים ורגלים גילקוט: גי' גנ' כדוכס

דיילא שמש דרצנן ואלא שמו: פרשתכינא שם אש: טיפין של זכוב עיני הזכוב: ופיו מחוח כחוט השערה סדק קטן וכראה כאלו קוט השערה עתוק שם: גויתו גיד אבר הזכר: כשעורה שהיא סדוקה לארכה: וחתוך ידיים ורגלים

אינו ילו ועליו מפורש בקבלה *הלא כחלב תחיבני
וכגבינה תקפיאני עור ובשר תלבישני ובעצמותי
וגידים תסוככני חיים וחסד עשות עמדי :

כז"ת ר' שליא בבית הבית טמא [לא שהשליא ולד

אלא שאין שליא שאין ולד עמו] דבריו ר"מ

ר' יהודה ור' יוסי ור' שמעון מטהרין וכו' יתיב

רב פפא אחוריו דרב ביבי קמיה דרב המנונא

ויתיב וקאמר מ"ט דר"ש דקסבר כל טומא

שנתערב בה ממין אחר בטלה אמר רב פפא

היינו נמי טעמייהו דר"י ור' יוסי אחיכו עליה

מ"ש פשיטא אמר רב פפא אפילו כי האי מלחא

לימא איניש ולא נשתוק קמיה רביה משום שנ

*אם נבלת בהתנשא ואם זמות יד לפה :

עדיין אין כראין כדאמרינן תקלת זרייתו מראשו :

שכבת זרע שהוא כיתוך וקלוט מתקלה משעת יליאתו כקלב ואס"ט

כעשה קפוי] :

מ"ט דר"ש נהי דכמוק מ"מ כל גופו של מת כאן הוה וה"ל כרק

וככלל [בשר המת שכמוק וכעשה ליקה סרוקה] : ממין אחר

אפי' ממין טומאה אם אינה שוה לה בטלה : אחיכו עליה א"

פשיטא מ"ש טעמייהו מטעמיה כולא קדא מלחא אמרי : אפי'

כי האי מלחא דאייתי לידי קוכא : לימא איניש דילמא מתו

דבריו א"ל טעמא : ולא לשחוק ולימא מסברא ליה : אם נבל

עלמך על ד"ת סופך להתנשא : ואם זמות ושתקת סופך לשו

יד על הפה שלא תדע להשיב את השואלין :

המפלה פרק שלישי נדה רכו

דרש ר' שמלאי למה הולד דומה במעי אמו יד
 לפנקס שמקופל ומונח ידיו על ב' צדעיו ל
 וב' אציליו על ב' ארכבותיו וב' עקביו על ב' ע"צ
 עגבותיו וראשו * על ברכיו ופיו סתום וטבורו פתוח נ"ג גח'
 ואוכל ממה שאמו אוכלת ושותה ממה שאמו ^{חוכח לו}
 שותה ואינו מוציא רעי שמא יהרוג את אמו וכיון ^{כ"ן}
 שיצא לאויר העולם נפתח הסתום ונסתם הפתוח
 שאלמלא כן אינו יכול להחיות אפילו שעה אחת
 ונר דלוק על ראשו וצופה ומביט מסוף העולם
 עד סופו שנ' * כהלו נרו עליו ראשו לאורו אלך ^{אינו כט}
 חשך ואל תתמה שהרי אדם ישן כאן ורואה חלום
 באספמיה ואין לך ימים שרוי בטובה יותר מאותן
 הימים שנא' * מי יתנני כירחי קדם כימי אלוד ^ס
 ישמרני ואיזהו ימים שיש בהם ירחים ואין בהם
 שנים הוי אומר אלו ירחי לידה ומלמדים אותו
 כל החורה כולה שנא' * ויורני ויאמר לי יתמוך ^{ושלי יד}
 דברי לבך שמור מצותי וחיה ואומר * בסוד אלוה ^{אינו כט}
 עלי אהלי מאי ואומר וכי תימא נביא הוא דקאמר
 ת"ש בסוד אלוה עלי אהלי וכיון שבא לאויר
 העולם בא מלאך וסטרו על פיו ומשכחו כל

פנקס לוקין שכותבין בהם הגלקין : אציליו * אישול"ס : נפתח פ"א תחת
 הסתום פיו : ונסתם הפתוח טבורו : שלא יהרוג את אמו ^{ודוכותיו}
 שבית הרקס אינו רקב להוליא רעי הכאסף זו : ת"ש בסוד
 אלוה עלי אהליוהא אוקמינן צירקי לידה מדכתיב כירקי קדם :

דאשית ד התורה כולה שנא' *לפתח חטאת רובץ ואינו
 ישני' וזה יוצא משם עד שמשביעין אותו שנ' *כי (לך)
 [לי] תכרע כל ברך [תשבע כל לשון] כי (לך)
 תליס כנ [לי] תכרע כל ברך זה יום המיתה שנ' *לפניו
 יכרעו כל יורדי עפר. תשבע כל לשון זה יום
 שס כד הלידה שנאמר *נקי כפים ובר לכב אשר לא
 נשא לשוא נפשו ולא נשבע למרמה ומה
 היא השבועה שמשביעים אותו תהי צדיק
 ואל תהי רשע ואפילו כל העולם כולו אומרים
 לך צדיק אתה היה בעיניך כרשע והוי יודע
 שהקב"ה טהור ומשרתיו טהורי ונשמה שנחן כך
 טהורה היא אם אתה משמרה בטהרה מוטב
 ואם לאו הריני נוטלה ממך. תנא דבי ר' ישמעאל
 משל לכהן (שנחן) [שמסר] תרומה לעם הארץ
 ואמר לו אם אתה משמרה בטהרה מוטב ואם
 לא לאו הריני שורפה לפניך א"ר אלעזר *מאי קרא
 תלי' נא *ממעו אמי אחה גזוי מאי משמע דהאי גזוי
 ירמי' וישנא דאשתבועי הוא דכתיב *גזוי נורד והשליכי.
 וא"ר אלעזר למה ולד דומה במעי אמו לאגוז
 מונח בספל של מים אדם נחן אצבעו עליה שוקע
 לכאן ולכאן:

ולא נשבע למרמה שקיים שזועתו לשמור את התורה דאי
 נשזועה בעלמא אטו משום דלא נשבע למרמה קשיב להן כעולין
 נהר ה' : מאי קרא דמשביעים אותו זיוס הלידה : נורד לשון
 כזירות דהיינו כדר דדמי לשזועה :

המפלת פרק שלישי נדה רכת

ת"ר ג' חדשים הראשונים ולד דר במדור התחתון טו
 אמצעיים ולד דר במדור האמצעי אחרונים טס
 ולד דר במדור העליון וכיון שהגיע זמנו לצאת
 (מתרפק) [מתהפך] ויוצא וזהו חבלי אשה והיינו
 דתנן חבלי של נקבה מרובין משל זכר (דא"ר)
 [וא"ר] אלעזר מאי ק"א * אשר עשיתי בסתר תלי' קלט
 רקמתי בתחתיו' ארץ דרתי לא נאמר אלא רקמתי
 מאי שנא דחבלי נקבה מרובין משל זכר זה בא
 כדרך תשמישו וזה בא כדרך תשמישו זו הופכת
 פניה וזה אין הופך פניו. ת"ר שלשה חדשים
 הראשונים תשמיש קשה לאשה וגם קשה לולד
 אמצעיים קשה לאשה ויפה לולד אחרונים יפה
 לאשה ויפה לולד שמחוך כך יוצא הולד מלובן
 ומזורז. תנא המשמש מטתו ליום תשעים כאלו
 שופך דמים מנא ידע אלא אמר אביו משמש
 והולך * ושומר פתאים ה'. ת"ר שלשה שותפין יש טס קטו

חבלי לערא : רוקמתי היינו ילירה ראשונה וכתוב בתקנות
 דהיינו מדור תחתון : דרך תשמישו האיש פניו למטה כן
 זכר כולד פניו למטה נקבה פניה למעלה הלכך נקבה לריכה
 להתהפך דהא כשהיא נמעי אמה פניה למטה כדאמרינן לעיל
 [ראשו בין ברכיו] אבל זכר אין לריך להתהפך : קשה לאשה
 וקשה לולד מפני שדר במדור התחתון קשה לאשה לא ידענא
 למאי : זרע מלבן את הולד מגיעוליו : מזורז קזק ובריא : יום
 תשעים לשליש ימים הוי קייתו : מנא ידע הא לא ידע אימת

באדם הקב"ה ואביו ואמו אביו מזריע לובן שממנו
 מוח שבראשו וגידיו וצפרנים ועצמות ולובן שבעין.
 אשה [אמו] מזרעה אדם שממנו עור ובשר
 ושעריו ושחור שבעין. והקב"ה נותן בו רוח ונשמה
 וקלסתר פנים וראיית העין ושמיעת האוזן ודבור
 פה והלוך רגלים ודעת ובינה והשכל וכיון שהגיע
 זמנו להפטר מן העולם הקב"ה נוטל חלקו וחלק
 אביו ואמו מניח לפניהם אמר רב פפא היינו
 דאמרי אינשי פוץ מלחא ושדי בשרא לכלבא:
 טו דרש רב (חנינא) [חנינא] בר פפא מ"ד *עושה
 גדולות (עד אין חקר ונפלאות) [ואין חקר
 נפלאות] עד אין מספר בא וראה שלא כמדת
 הקב"ה מדת בשר ודם מדת ב"ו נותן חפץ בחמת
 צרורה ופיה למעלה ספק משתמר ספק אין
 משתמר ואלו הקב"ה צר העובר במעי אשה
 פתוחה ופיה למטה ומשתמר ד"א אדם נותן חפציו
 לכף מאזנים כל זמן שמכביד יורד למטה ואלו
 הקב"ה כל זמן שמכביד הולך עולה למעלה.
 תלי' קלט דרש ר' יוסי הגלילי מ"ד *אורך על כי נוראות
 מעבדא : קלסתר זיו : מראה העין שאע"פ שכבראת העין מן
 אב ואם אינו רואה מדע שהרי המת יש לו עינים ויש לו שפתיים
 ויש לו אזנים ואינו רואה ואינו שומע ולא מדבר : פוץ מלחא
 השלך המלך מן הבשר ושבו אינו ראוי אלא לכלבים כך הנשמה
 היא מלק לגוף לקיימה כיון שהלכה אז מסריק הגוף :
 עולה למעלה כדמכיא לעיל אחרונים דר במדור העליון :

המפלה פרק שלישי נדה רכט

נפלאותי נפלאים מעשיך ונפשו יודעת מאד. בא
וראה שלא כמדת הקב"ה מדת בשר ודם מדת
ב"ו אדם נותן זרעונים בערוגה כל אחד ואחד
עולה במינו ואלו הקב"ה צר העובר במעי אשה
וכולן עולין למין אחד. ד"א צבע נותן סמנים
ליורה כולן עולים לצבע אחד ואלו הקב"ה צר
העובר במעי אשה כל אחד ואחד עולה למינו
דרש רב יוסף מ"ד *אודך ה' כי אנפת בי ישוב
אפך ותנחמני במה הכתוב מדבר בשני בני אדם
שיצאו לסחורה ישב לו קוץ ברגלו לאחד מהם
התחיל מחרף ומגדף לימים שמע שטבע ספינתו
של חברו בים התחיל מודה ומשבח לכך נאמר
ישוב אפך ותנחמני והיינו דא"ר אלעזר מ"ד *עושה
נפלאות (גדולות) לברו וברוך שם כבודו לעולם
אפילו בעל הנס אינו מכיר בניסו. דרש ר' חנינא
בר פפא מ"ד *ארחי ורבעי זרית וכל דרכי הסכנת
וכולן עולין למין אחד זרע האב והאם כעשים צריה אחת :
צבע כמה סממין לריך לצבע שקור קליפת עץ וטקינת רקיים
של כפמים וכמה דברים וכולן כעשים שקור ואיכו יכול לזבזבו
צורה אחת מצ' וג' גווכים (מצ') [צנ'] וג' מקומות : וכל אחד
ואחד עולה למינו לזבזב מן האיש ושקור מן האשה : כי אנפת
בי מפני שכעסת עלי אני מודה לך שלטובתי היה : ישב לו קוץ
ברגלו לאחד מהם ולא יכול ללכת : לברו הוא לבדו יודע שהוא
כס אבל בעל הנס אינו מכירו : ארחי תשמיש כמו דרך גבר
בעלמה : ורבעי תשמיש לשון לרבעה : זרית ציררת כנפה שקורין

ישעיה יב

תלי עב

סס קלט

מלמד שלא נוצר אדם מן כל הטפה אלא מן
 הברור שבה. חנא דבי ר' ישמעאל משל לאדם
 שזורה בבית הגרנות נוטל את האוכל ומניח את
 ש"נ כנ הפסולת כדר' אבהו דר' אבהו רמי כתיב *ותורני
 תליס יח חיל וכתוב *האל המאזרני חיל אמר דוד לפני
 הקב"ה רבש"ע זריחני וזרוחני :

יו דרש ר' אבהו מ"ד *מי מנה עפר יעקב ומספר
 סס את רובע ישראל מלמד שהק"בה יושב
 ודני כנ וסופר את רביעיותיהם של ישראל מתי תבא
 טפה שהצדיק נוצר הימנה ועל דבר זה נסמית
 עינו של בלעם הרשע אמר מי שהוא טהור וקדוש
 ומשרתיו טהורים וקדושים יציץ בדבר זה מיד
 סס כד נסמית עינו דכתיב *נאם הגבר שתום העין והיינו
 לאשית כ דא"ר יוחנן מ"ד *וישכב עמה כלילה הוא מלמד
 סס וט שהקב"ה סיוע באותו מעשה שנ' *יששכר חמור
 גרם חמור גרם לו ליששכר א"ר יצחק א"ר אמי
 אשה מזרעת תחלה יולדת זכר איש מזרע תחלה
 ויקרא יב יולדת נקבה שנא' *אשה כי תזרע וילדה זכר .

כפ"ב דכדיים וו"ן כמו ברקת וזמורה : הברור קל"ל בלע"ז : ותורני סס
 וע"ס אל"ף (לשון מזרה : זריחני ואק"כ תאזרכי) [זריחני לשון מזרה
 בזהרש"א זריחני מן הברור ואק"כ זרזחני ותאזרכי גי' רש"ל] לשון קניית
 כס במתכיס : (זריחני מן הברור) :

רביעיותיהן עונת תשמישן : הוא קב"ה סיוע שנטה סמורו של
 יעקב לאהל לאה ואותו הלילה של האחרות היה :

המפלת פרק שלישי נדה רל

ח"ר בראשונה היו אומרים אשה מזרעת תחלה
 יולדת וזכר איש מזריע תחלה יולדת נקבה ולא
 פירשו חכמים את הדבר עד שבא ר' צדוק ופירשו
 *אלה בני לאה אשר ילדה ליעקב בפרן אדם ואת ^{דאשיל' מו}
 דינה בתו תלה הזכרים בנקבות ואת הנקבות
 בזכרים *ויהיו בני (עולם) [אולם] אנשי גבורי ^{ד"ה א"ח}
 חיל (מלומדי מלחמה) דורכי קשת (מרבי)
 [ומרכים] בנים ובני בנים וכי בידו של אדם
 להרכות בנים ובני בנים אלא מתוך *שמשהין ^{ס"ע"ג}
 עצמן בכטן כרי שיזריעו נשותיהן תחלה שיהיו
 בניהם זכרים מעלה עליהם הכתוב כאלו הם
 מרכים בנים ובני בנים והיינו דאמר רב קטינא
 יכולני לעשות כל בני זכרים אמר רבא הרוצה
 לעשות בניו זכרים יבעל וישנה :

א"ר יצחק א"ר אמי אין אשה מתעברת אלא יח
 סמוך לוסתה שנא *הן בעון חוללתי ור' ^{ס"ס}

ולא פירשו את הדבר ונא לן : הזכרים בנקבות בני לאה : ^{תלים נא}
 נקיבות בזכרים את דינה בתו משום הך דרשא איש מזריע תחלה
 יולדת נקבה : שמשהין עצמן מלהזריע : יכולני שישהה עלמו
 מלהזריע : יבעול וישנה שמתוך תאות בעילה ראשונה היא
 מזרעת וכהי כמי דתזריע אחריו תקדום הזרעמה בבעילה שנייה :
 בעון ע"י דס כדה שהוא סימן להריון כדקיי"ל כל אשה שדמיה
 מרובין נכיה מרובין והוא מביאו לידי עון וקא דייק ר'
 יצחק בעון סמוך לעון כדות שהוא מזהר לפרוש הימנה :

תלים כל יוחנן אומר סמוך לטבילה שנא' *ובחטא יחמתני
אמי מאי משמע דהאי חטא לישנא דדכווי הוא
ויקרא יד דכתיב *וחטא את הבית ומתרגמי' וידכוי ית ביתא
תלים כל ואבע"א מהכא *חטאני באזוב ואטהר. וא"ר
יצחק א"ר אמי כיון שבא זכר בעולם בא שלום
ישע"י טו בעולם שנא' *שלחו כר מושל ארץ זכר זה כר
וא"ר יצחק א"ר אמי בא זכר בעולם בא ככרו
מ"כ ו' בידו זכר זה כר דכתיב *ויכרה להם *כירה
ג"ל כדה גדולה נקבה אין עמה כלום נקבה נקייה באה
דאשית ל עד דאמר' מזוני לא יהבי לה דכתיב *נקבה
שכרך עלי ואתנה:

יש שאלו תלמידיו את ר"ש בן יוחאי מפני מה
אמרה תורה יולדת מביאה קרבן אמר
להם בשעה שכורעת לילד קופצת ונשבעת שלא
חזק לבעלה לפיכך אמרה תורה תביא קרבן.
מתקיף לה רב יוסף והא מזידה היא ובחרטה תליא

בחטא לשון ענינה וטהר' כדמפרש"ה ק"ע"י דס כדות שהוא מזיאו
לידי עון קוללתי שהוא גרס לי שאברא וכשנתקטאה אמי ממנה
יקמתני: כר סנקה דהיינו סימן שלום: נקייה קסרה כמו ילא
פלוגי נקי מנכסיו: עד דאמרה מזוני שידעת להתפלל: נקבה
כשתנקב ותפרש שכרך ואתנה ונקבה כמי הכי דרשינן:

לפיכך תביא קרבן שנועת ניטוי קטאת: מזידה היא ואין כאן
קרבן דהא ובעלם כתיב שנועת ניטוי: ובחרטה תליא
לפתוק לה בקרט' ויתיר לה קכס שנועתה אכל קרבן אינו עוקר

המפלת פרק שלישי נדה רלא

מלתא ועוד קרבן שבועה בעי איתויי ומפני
 מה אמרה תורה זכר לשבעה ונקבה לי"ד זכר
 שהכל שמחים בו מתחרטת לשבעה נקבה שהכל
 עצבים בה מתחרטת לי"ד ומפני מה אמרה
 תורה מילה לשמונה שלא יהא כלם שמחים
 ואביו ואמו עצבים. תניא היה ר"מ אומר מפני
 מה אמרה תורה נדה לשבעה מפני שרגיל בה
 וקץ בה אמרה תורה תהא טמאה ו' ימים כדי
 שתהא חביבה על בעלה כשעת כניסתה לחופה
 שאלו תלמידיו את ר' דוסתאי בר' ינאי מפני מה
 איש מחזיר על אשה ואין אשה מחזרת על איש
 משל לאדם שאבד לו אבירה מי מחזר על מי
 בעל אבירה מחזר על אבירתו. ומפני מה איש
 פניו למטה ואשה פניה למעלה כלפי האיש זה
 ממקום שנברא וזו ממקום שנבראת מפני מה

קדושין
 פ"ק וע"ש
 ב"הרש"א

ומתיר שבועה: ועוד קרבן שבועה בעי איתויי כשנה או שעירה
 והאי עוף הוא: מתחרטת לשבעה ומתאווה לתשמיש בעלה כדי
 שתקזור ותתענר זכר: ומפני מה מילה לשמונה ולא לשבעה:
 שלא יהא הכל שמחין שאוכלין ושותין בסעודה: ואביו ואמו
 עצבין שאסורין בתשמיש: נדה שבעה לאו ניוולת קאי: מפני
 שאדם רגיל באשתו כל שעה שירלה: קץ בה מאוסה עליו
 אמרה תורה כל שעה שתראה תהא טמאה שבעה כדי שלא יהא
 רגיל בה ותתקנצ עליו: מחזר על האשה אדם פנוי מנקש
 ומקזר עד שנושא: פניו למטה נשעת תשמיש: זה ממקום
 שנברא מסתכל באדמה שנוצר ממנה והיא מסתכלת בו שנוצרה

ו"ו אשה האיש מקבל פיוס ואין אשה מקבלת פיוס זה
 קולה ערב ממקום שנברא וזו ממקום שנבראת. מפני מה
 ואין איש קולו ערב ואין אשה קולה עבה זה ממקום
 כ"ה נגמ' שנברא וזו ממקום שנבראת שנ' *כי קולך ערב
 ש"ה ב ומראך נאות:

בנות כותים

פרק רביעי

לג רב פפא איקלע לתואך אמר אי איכא צורבא
 ע"ב מרבנן הכא איזיל איקביל אפיה אמרה ליה
 האי סבתא איכא הכא צורבא מרבנן ורב שמואל
 שמיה ותני מתניתא יהא רעוא דתהוי כותיה אמר
 מרקמברכי לוי בגויה ש"מ ירא שמים הוא אזל
 לגביה רמא ליה תורא רמי ליה מתני' אהרדי וכו':
 כ שילא בר אבינא עבד עובדא כותיה דרב כי
 לו קא ניחא נפשיה דרב א"ל לרב אסו זיל
 ע"ב הימנו: מקבל פיוס כוז לרלות: זה ממקום שנברא אדמה
 עפר תיקוס כוז ליבטל אבל בשר ועלמות קשין. עלס כשמכין בו
 קולו כשמע אבל קרקע כשמכין בו אין קולו כשמע:
 לתואך מקום: רמא ליה תורא רב שמואל שקט שור לכבוד
 רב פפא:

(עבד עובדא כותיה דרב נענין המקשה וראתה דס הרי זו
 כדה אס היא ליומא או לאו. והנכת דין זה בגמרא כי
 זה המאמר לא נכתב כאן כי אס לענין עובדא בין הקמאי' בשעת

בנות כותים פרק רביעי נדה רלב

צנעיה ואי לא ציית גרייה הוא סבר גדייה א"ל
כי קא ניחא נפשיה דרב א"ל הדר כך דהדר
ביה רב אמר ליה אם איתא דהדר ביה לדידי
הוה אמר לי לא ציית גדייה א"ל ולא מסתפית
מר מדליקתא א"ל אנא איסי בן יהודה דהוא איסי
בן גור אריה דהוא איסי בן גמליאל דהוא
איסי בן מהללאל אסותא דנחשא דלא שליט
ביה רקבא א"ל ואנא שילא בר אבינא בוכנא
דפרזלא דמתכר אסותא דנחשא חלש רב אסי
עיילוה בחמימי אפקוה מקרירי עיילוה בקרירי
אפקוה מחמימי נח נפשיה דרב אסי *אזל שילא לז
אמר לדביתהו צביתו לי זוודתא דלא ליוזל ולימא
לרב מילי עילואי צביתו ליה זוודתא נח נפשיה
דשילא חוי דפרחא אסא מהאי פוריא להאי
פוריא אמרי ש"מ עברו רבנן פייסא :

פטירתם להודות על האמת) : צנעיה הסתר אותו דבר ואמור
לו שיחזור בו דטהור לגמרי : גרייה כרי"ש כלו' גרור ומשוך אותו
נדברי טעם וראיות שיחזור בו : גדייה הכריתו בשמת' כמו גודו
אילכא : לדידי הוה אמר לי דתלמידיה אכא : גדייה שמתיה :
מדליקתא שחא תכיה בנקלתי : אסותא משום דשמיה אסי
דריש לשמיה הכי : עיילוה בחמימי קולי קוס : קרירי קולי לונן :
אזל שילא אמר לדביתהו צבית לי זוודתא תכריכין : מילי
שלא ילשין עלי בפני רב : דקא פרח אסא רגילין היו להניק
הדם על המטה וההדס של אלו פורח היה והולך ממטה למטה :
פייסא שלום :

כא אמר שמואל אין האשה מתעברת [ויולדת] אלא
 לח לרע"א יום או לרע"ב יום או לרע"ג הוא
 דאמר כחסידיו הראשונים דתניא חסידים הראשונים
 לא היו משמשין מטותיה' אלא בד' בשבת שלא
 יבואו נשותיהן* לידיו חלול שבת. בד' ותו לא אימא
 או לרע"א דהו להו ט' קדשים שלמים של שלשים וציוס ראשון
 של עשירי יולדת : או לרע"ב כלו' אם לא קלט הזרע יום
 ראשון קולט בשני ומיום קליטתו הוי התקלת העיבור : או
 לרע"ג שאם לא קלט בשני קולט בשלישי אבל אם לא קלט
 בשלישי שוב אינו קולט דקי"ל דעד (שלשה) [שליש] הוי ראוי
 להזריע מכאן ואילך מסריח במס' שבת בפולטת שכנת זרע ליום
 השלישי בפ' ר' עקיבא : הוא שמואל דאמר כחסידים : לידיו
 חלול שבת שלא תלד (בשניעי) [בשבת] וינטרך לקלל עליה
 את השבת : אלא ברביעי אבל ליל ג' וליל שני ומולאי שבת לא
 דאי מתעברת למולאי שבת שחא תלד לרע"ג דמטי בשבת וכמלא
 שבת מתקלל שניתן רשות לקללו מפני סכנת גופה והיכי דמי
 עשה ממאיתים ושבעים ושלשה ימים שבעות ומאה ימים הו
 שבעים שוין בר מתרי יומין וכן למאה ימים האקרים שני ימים
 הרי ארבע ימים עודפים על השבעים ושבעים ימים כולם שוים
 ושלשה ימים תן על ארבע העודפים הרי שבע וכיון שהתקילו
 במולאי שבת כמלאים כלים בשבת ואם מתעברה בשני דלמא
 ילדה לרע"ב דמטו בשבת ואם מתעברה בשלישי דלמא ילדה לרע"א
 דמטי בשבת אבל ברביעי ילדה לרע"א מטי בקד בשבת ואי לרע"ב
 מטי בתרי בשבת ואי לרע"ג מטי בתלת בשבת אלמא כשמואל
 סבירא ליה : ברביעי ותו לא כ"ש דאי מעברא בקמישי או בשאי

שס"ע"ב

בנות כותים פרק רביעי נדה רלב

מרבועי ואילך אמר מר זוטרא מאי טעמייהו
דהחסידים הראשונים דכתיב *ויתן ה' לה הריון יומי
הריון בגימטריא מאתן ושבעים וחד הוו אמר
מר זוטרא אפילו למ"ד יולדת לתשעה אינה יולדת
למקוטעים יולדת לשבעה יולדת למקוטעים שני
*ויהי לתקופת הימים ותהר חנה ותלד בן מיעוט ש"א א
תקופות שנים מיעוט ימים שנים:

יוצא דופן

פרק חמישי

ת"ד מעשה ביוסטני בתו של אסוירוס בן אנטונינוס מה
שבאחה לפני רבי א"ל רבי אשה בכמה
נישאת א"ל בת ג' שנים ויום אחד ובכמה מתעברת
א"ל לוי"ב שנה ויום אחד א"ל אני נשאתי בשש
ויולדתי בן אוי לג' שנים שאברתי בבית אבא
ומי מעברא והא חני רב ביבי וכו' אבע"א *אשר יחזקאל כג
או בשנת דלא מטי יום לידה בשנת : לתקופת הימים כתיב
מיעוט ימים שנים דכל מקום שכת' ימים ולא נאמר כמה תפוס
המועט צידך ולא המרובה שאם אתה אומר ימים שלשה או
ארבעה אכי אומר עשרה או מאה כך שנו חכמים כל שמעט
מרובה ומשמעו מועט תפסת מרובה לא תפסת תפסת מועט
תפסת והלכך כאן נאמר ימים מכיון שכנסו שני ימים צדק
שניעי ילדה :
אוי לג' שנים שאברתי משכראיתי לביאה :

תהלים כשר חמורים כשרם אנע"א * אשר פיהם דבר קוד

שוא וימינם ימין שקר:

כב א"ר חסדא (מ"ד) [מ"ט דרכי] * ויכן ה' את הצלע זס ע"כ

מלמד שנתן הקב"ה בינה יתירה באשה יותר רש"י נ

מכאיש ר"ל משום ר"ש בן מנסיא אמר ויכן ה' את הצלע אשר לקח מן האדם לאשה ויביאה ע' נגו'

אל האדם מלמד שקלעה הקב"ה לחוה והביאה

אצל אדם הראשון שכן בכרכי הים קורין לקליעתא

בנייחא:

ב א ס י מ ן

פרק שמיני

כג כתיב * אשר בשערה ישופני והרבה פצעי חנם

נב אמר רבא איוב בסערה חירף ובסערה

השיבוהו בסערה חירף אמר לפניו רבש"ע שמא איוב ט

רוח סערה עברה לפניך ונתחלף לך בין איוב נ"ב ס"ק וע"ש

אלא איוב בסערה השיבוהו * ויען ה' את * איוב מן נוסד"א

הסערה ויאמר אליו שומה שבעולם הרבה נימין זס לח

בראתי בראשו של אדם ולכל נימא ונימא בראתי זס ע"כ

לה גומא בפני עצמה שלא יהיו שחים יונקות

מגומא א' שאלמלא שחים יונקות מגומא אחת

מכחיש מאור עיניו של אדם גומא בגומא לא

נתחלף לי איוב באיוב נתחלף לי:

מן השערה כלומר משערות הראש אני משיבך תשובה הרבה

כיסין בראתי באלם:

ה א ש ה

פרק השיעי

חניא אבא שאול אומר מעשה כסלע בית חורון סא
 שהיו מחזיקין בה טומאה ולא יכלו חכמים
 לבדוק מפני שהיתה מרובה והיה שם זקן אחד
 ור' יהושע בן חנניא שמו א"ל הביאו לי סדינים
 הביאו לו סדינים ושראן במים ופרסן עליהן מקום
 טהרה יבש מקום טומאה לח וכדקו ומצאו כור
 גדול מלא עצמות תנא הוא הבור שמילא ישמעאל
 בן נתניה חללים דכתי' *והבור אשר השליך ירמי' חא
 [שם] ישמעאל (שם) [את כל] פגרי האנשים:
 כתיב *והבור אשר השליך ישמעאל שם פגרי כד
 אנשים אשר הכה ביד גדליה וכי גדליה ס
 הרגן והלא ישמעאל הרגן אלא שמתוך שהיה ירמי' חא
 לו לחוש לעצת יוחנן [בן קרח] ולא חש מעלה
 עליו הכתוב כאלו הרגן אמר רבא האי לישנא
 בישא אע"פ דלקבולי לא מיבעי למיחש ליה
 מיבעי הנהו בני גלילא דנפק עלייהו קלא דקטיל
 מקום טומאה לח שנלעו סס חיס של סדין מתוך שהיה
 עפר רך:
 יוחנן בן קרח אמר לגדליה שמעתי שחא ישמעאל בן נתניה
 להרגך: ביד גדליה שמע שע"י גדליה כהרגו: למיחש
 ליה מיבעי ושחא הרגתם ואסור להליל אתכם:

נפשא אתו לקמיה דר"ט א"ל לטמרינן מר א"ל
 היכי נעביד אי לא אטמרינכו חזי יתיכי אטמרינכו
 הא אמור רבנן האי לישנא בישא אע"ג דלקבולי
 לא מיבעי למיחש ליה מיבעי זילו אתון טמרו
 נפשויכו. *ויאמר ה' אל משה אל תירא מכדי
 סיחון ועוג אחי הוו דאמר מר סיחון ועוג בני
 אחיה בר שמחזאי מ"ש מעוג דקמסתפי ומ"ש
 מסיחון דלא קמסתפי א"ר יוחנן אמר רבי שמעון
 בן יוחאי מתשובתו של אותו צדיק אתה יודע
 מה היה בלבו אמר שמא תעמוד לו זכותו של
 אברהם אבינו שנ' *ויבא הפליט ויגד לאברהם
 וא"ר יוחנן זה עוג שפלט מדור המבול:
 ס"ע"ג ת"ר בגד שאבד בו כלאים ה"ז לא ימכרנו לנכרי
 ולא יעשנו מרדעת לחמור אבל עושה ממנו
 תכריכין למת אמר רב יוסף זאת אומרת מצות
 בטלות לעתיד לבא:

בני אחיה (שנאו) [שנא] משמחזאי וע"ש שני מלאכי שירדו בדור
 אנוש: מתשובתו של אותו צדיק שהולך הקב"ה להשיב שלא
 ירא ממנו: עוג פלט מן המבול שנא לא"י כדאמרי' בקלק:
 [שאבד בו כלאים שאס היה מכיר קוט הלמר בנגד הפשתן
 כתקו וכשר: לא ימכרנו לנכרי דאתא הככרי ומזנין
 ליה לישראל]:

תנוקת

פרק עשירי

א"ר חנינא בר שלמיה משמיה דרב כיון שנחקו כה
שיניו של אדם נתמעטו מזונותיו שני* (גם סה
אנכו) [וגם אני] נתתי לכם נקיון שינים בכל ינווס ד
עריכם וחוסר לחם בכל מקומותיכם:

ת"ר י"ב דברים שאלו אנשי אלכסנדריא אתר' כו
יהושע בן חנניא ג' דברי חכמה ג' דברי סט
אגדה ג' דברי בורות ג' דברי דרך ארץ. ג' ע"ג
דברי חכמה כו. *ג' דברי אגדה כתוב א' אומר ע
*כי לא אחפוץ במות המת וכתוב אחד אומר *כי ע"ג
חפץ ה' להמיתם כאן בעושין תשובה כאן בשאין יחוקל יח
עושין תשובה כתוב אחד אומר *כי [אשר] לא ט"א ב
ישא פנים ולא יקח שוחד וכתוב אחד אומר דברים י
*ישא ה' פניו אליך כאן קודם גזר דין כאן לאחר ודברי
גזר דין כתוב אחד אומר *כי בחר ה' בציון תלי קלב
וכתוב אחד אומר *כי על אפי ועל חמתי היתה ירוי לכ
[לי] העיר הזאת למן היום אשר בנו אותה ועד
היום הזה כאן קודם שנשא שלמה את בת פרעה
כאן לאחר שנשא שלמה את בת פרעה ג' דברי
בורות אשתו של לוט מהו שתטמא אמר להן
מת מטמא ואין נציב מלח מטמא. בן שונמית
שנחקו שיניו מקמת זקנה: נתמעטו מזונותיו קשין לבא:
בן השונמית שהקיה אלישע:

מהו שיטמא אמר להן מת מטמא ואין חי מטמא.
 מתים לעתיד לבא צריכין הוא שלישי ושביעי
 או אין צריכין אמר להן לכשיחיו נחכים להן
 א"ד לכשיבא משה רבינו עמהם. ג' דרך ארץ
 מה יעשה אדם ויחכים אמר להן ירבה בישיבה
 וימעט בסחורה אמרו הרבה עשו כן ולא הועיל
 להם אלא יבקש רחמים ממי שהחכמה שלו
 וזש"ל כ שנא' *כי ה' יתן חכמה מפיו דעת ותבונה. תנא
 ר' חייא משל למלך בשר ודם שעשה סעוד'
 לעבדיו ומשגר לאוהביו ממה שלפניו מאי קמ"ל
 דהא בלא הא לא סגיא. מה יעשה אדם ויתעשר
 אמר להן ירבה בסחורה וישא ויתן באמונה
 אמרו ליה הרבה עשו כן ולא הועילו אלא יבקש
 רחמים למו שהעושר שלו שנא' *לי הכסף זלי
 הוהב מאי קמ"ל דהא בלא הא לא סגי מיה
 יעשה אדם ויהיו לו בנים זכרי' אמר להן ישא
 עא אשה ההוגנת לו *ויחקדש עצמו בשעת תשמיש
 אמרו הרבה עשו כן ולא הועילו אלא יבקש
 רחמים ממי שהבנים שלו שני *הנה נחלת ה'
 קי בנים שכר פרי הבטן מאי קמ"ל דהא בלא הא

מהו שיטמא לאמר שהקיי"הו מי קשיב כמת: נחכים להו כתי"ש
 דזכר: לאוהביו משגר ממה שלפניו כך חכמה שהיא לאוהביו של
 מקום כחכה להם מפיו ולא מאולר חקר: מאי קמ"ל ל"ל למימר
 להו ירבה בישיבה הואיל ונרקמים הדנה תלוי: ויקדש עצמו

: אבא ר' יוחנן ב"ר אבהו

תנוקת פרק עשירי נדה רלו

לא סגי מאי שכר פרי הבטן א"ר חמא בר'
חנינא בשכר שמשתיין עצמן בבטן כדי שתוריע
אשתו תחלה נותן לו הקב"ה שכר פרי הבטן:
חנא דבי אליהו כל השונה הלכות בכל יום כו
מובטח לו שהוא בן עה"ב שנא' *הליכות עג
עולם לו אל תקרי הליכות אלא הלכות: מנקה ג

מסכת ידים

ה מ כ נ י ס

פרק שלישי

ספר שנמחק ונשתייר בו פ"ה אותיות כפרשת א
*ויהי בנסוע הארון מטמא את הידים. קלז
משכה ה
מדברי לשמש בלגיעות: שמשתיין להוליא את הזרע:
הלכות משכה וברייתא הלכה למשה מסיני:
שנינו בתקלת מס' שנת י"ק דברים גזרו בו ביום ובכללם
גזרו הדברים הפוסלין את התרומה בנגיעתם ואקד
מהן ספרי הקדש לפי שבזמן ההוא היו כותבין התרומה
בלל ספרי תורה ואומרים זה קדש וזה קדש והיו באים
עכברים לאכול את התרומה ומפסידים הספרים וע"כ
גזרו על כתבי הקדש כולן שפוסלין את התרומה כשיגעו
בה בעבור זה אמר במשכה זו מטמא את הידים כי מי
שנגע בידיו לאיזה ספר הקדש הרי הידים טמאות ופוסלין
את התרומה אם יאכלנה בלא כטילת ידים: ויהי בנסוע הארון